

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาความรู้และปัญหาการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนนาร่อง ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสรุปแนวคิดในการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

1. หลักการด้านการวัดและประเมินผลการเรียน
2. หลักการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียน

หลักการด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ความหมายของการวัด

ชวาล แพรัตกุล (2518, หน้า 140) กล่าวว่า การวัดผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการใด ๆ ให้ได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่ง อันมีความหมายแทนขนาด สมรรถภาพ นามธรรมที่นักเรียนผู้นั้นมีอยู่ในตน ถ้าใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือกระตุ้น ก็ถือเอาผลงานที่นักเรียนแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบออกมาเป็นเครื่องชี้บอกว่ามีสมรรถภาพในเรื่องนั้น ๆ ปานใด

เตือนใจ เกตุษา (2538, หน้า 1) ให้ความหมายของการวัดว่า การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลาย ๆ ชนิด มาวัดดูว่าหลังจากที่นักเรียน

เรียนไปแล้ว อาจจะเป็น 1 อาทิตย์ 1 เดือน หรือ 1 ภาคเรียน เขามีสัมฤทธิ์ผลในสิ่งที่เรียนไปแล้วมากน้อยเพียงใด

Ebel (อ้างถึงใน สรุศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ และเตือนใจ เกตุษา, 2548, หน้า 1) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง ขบวนการของการกำหนดจำนวนให้กับแต่ละสมาชิกของสิ่งของหรือบุคคลเพื่อชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของคุณสมบัติที่จะวัดสิ่งของหรือของบุคคลนั้น ๆ นอกจากคุณสมบัติหรือคุณลักษณะของสิ่งนั้นจะต้องวัดได้แล้ว การวัดผลยังมีความหมายรวมถึงการเปรียบเทียบคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัดกับมาตรฐานบางอย่าง

เขาวดี วิบูลย์ศรี (2549, หน้า 5-6) กล่าวว่า การวัดผลหมายถึงกระบวนการบ่งชี้ผลผลิตและคุณลักษณะที่วัดได้จากเครื่องมือวัดผลประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างมีระบบซึ่งนิยามของการวัดผล คือ การกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้จะเห็นได้ว่าการวัดผลเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งเน้นที่ปริมาณเป็นตัวเลขมากกว่าการบรรยายในเชิงคุณภาพ และให้ความหมายของการวัดผลทางการศึกษาว่าเป็นกระบวนการค้นหาระดับที่แสดงปริมาณของคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่งในตัวบุคคลหรือสิ่งของ หรือสถานการณ์

จากความหมายต่าง ๆ ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การวัดผลเป็นกระบวนการที่จะให้ได้มาซึ่งตัวเลขหรือสัญลักษณ์ ที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งที่ต้องการวัด อย่างมีกฎเกณฑ์ โดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ และวิธีการวัดหลาย ๆ อย่างประกอบกัน

ความหมายของการประเมิน

Tyler (อ้างถึงใน เขาวดี วิบูลย์ศรี, 2549, หน้า 9) กล่าวถึงเรื่องการประเมินผลว่าเป็นการตัดสินความสอดคล้องระหว่างการกระทำและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

Stufflebeam (อ้างถึงใน เขาวดี วิบูลย์ศรี, 2549, หน้า 9) ให้ความหมายการประเมินผลว่าเป็นกระบวนการรวบรวมและเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินหาทางเลือกที่เป็นไปได้หลาย ๆ ทาง

ชวาล แพร์ตกุล (2518, หน้า 141) ได้สรุปความหมายของการประเมินไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ครูนำทุก ๆ รายการที่ทราบจากการวัดไปใช้ คือ ครูนำผลต่าง ๆ จากการวัดผลเหล่านั้นมารวมกัน เพื่อนำไปใช้ในการวินิจฉัย ตีราคาคุณค่าและชี้ขาดลงเป็นผลสรุปว่า เด็กคนนั้นมีคุณภาพสูงหรือต่ำ สมควรสอบได้หรือสอบตก ซึ่งการประเมินค่าที่ดีต้องตั้งอยู่บนรากฐานของการวัดที่ดี

สุภาพ วาดเขียน และอรพินธ์ โภชนดา (2518, หน้า 3) ได้อธิบายความหมายของการประเมินผลการศึกษาไว้ว่า เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริง และการทำงาน บางทีขึ้นอยู่กับ การวัดเพียงอย่างเดียวเป็นคะแนนสอบแต่ส่วนมากเป็นการรวมการวัดหลาย ๆ อย่างต่าง ๆ กัน เพื่อวินิจฉัยคุณค่าหรือตัดสินคุณลักษณะต่าง ๆ กัน ที่ได้มาจากการวัดหลาย ๆ อย่าง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2551ก, หน้า 26) กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

จากที่กล่าวมาจึงสรุปได้ว่าการประเมิน (evaluation) หมายถึง ขบวนการที่ได้มาตรฐานเพื่อการตัดสินใจว่า นักเรียนได้ผ่านจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมได้หรือไม่การให้ความหมายเช่นนี้ จะเห็นได้ว่า การประเมินผลนั้นแตกต่างจากการวัด ทั้งนี้เพราะการประเมินผลเป็นขบวนการที่ได้มาตรฐานอย่างหนึ่งเป็นการตัดสินใจนักเรียนได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม ตรวจสอบ ตีความผลการเรียนรู้ และ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร นำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจ ผล การเรียน สถานศึกษาต้องมีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และให้ผลการประเมินที่ ตรงตามความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ถูกต้องตามหลักการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้รวมทั้งสามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมิน ภายนอก ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ได้สถานศึกษาจึงควรกำหนดหลักการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้ (กระทรวงศึกษา, กรมวิชาการ, 2551ข, หน้า 14)

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
2. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน และ ตัดสินผลการเรียน
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการ เรียนรู้/ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา และจัดให้มี การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียน การสอนต้องดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถวัดและ ประเมินผลผู้เรียนได้อย่างรอบด้านทั้งด้านความรู้ ความคิด กระบวนการ พฤติกรรมและ

เจตคติ เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติวิชา และระดับชั้นของผู้เรียน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงตรง ยุติธรรม และเชื่อถือได้

5. การประเมินผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติก การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปใน กระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

6. เปิด โอกาสให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบผลการประเมิน ผลการเรียนรู้

7. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและระหว่างรูปแบบ การศึกษาต่าง ๆ

8. ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เพื่อเป็นหลักฐานการ ประเมินผลการเรียนรู้รายงานผลการเรียน แสดงวุฒิการศึกษาและรับรองผลการเรียน ของผู้เรียน

ภารกิจในการวัดและประเมินผลการเรียน

ภารกิจในการวัดและประเมินผลเรียนมีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2551ข, หน้า 15-31)

1. การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นการประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนในการเรียนกลุ่มสาระทั้ง 8

2. การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นการประเมินศักยภาพของ ผู้เรียนในการอ่านหนังสือ เอกสาร และสื่อต่าง ๆ เพื่อหาความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ เพื่อความสุนทรีย์และประยุกต์ใช้แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่าน มาคิดวิเคราะห์ นำไปสู่ การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ และ ถ่ายทอดความคิดนั้นด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษาถูกต้อง มีเหตุผลและลำดับขั้นตอน ในการนำเสนอสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามระดับความสามารถ

3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการประเมินคุณลักษณะ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม

จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

4. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมและ ผลงานของผู้เรียน และเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละ กิจกรรม และใช้เป็นข้อมูลประเมินการเลื่อนชั้นเรียนและการจบการศึกษาในระดับต่าง ๆ

5. การประเมินตัดสินพิจารณาเลื่อนชั้นเรียนระดับประถมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการประเมินให้ผู้เรียนที่มีคุณสมบัติ ครบถ้วนตามเกณฑ์เลื่อนชั้นเรียน

6. การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียน ในระดับชาติ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินผล จากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูล สนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

7. การสอนซ่อมเสริม เป็นการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง กรณีที่ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะกระบวนการ หรือเจตคติ / คุณลักษณะ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด สถานศึกษาต้องจัดสอนซ่อมเสริมเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือไปจากการสอนตามปกติ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ เป็นการ ให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

8. การเทียบโอนผลการเรียน เป็นการประเมินผลการเรียน ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้เรียนที่ศึกษาจากสถานศึกษาอื่นหรือรูปแบบการศึกษาอื่น ให้ เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

9. การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นการจัดทำเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลแสดงผลการดำเนินการวัดและ

ประเมินผลของสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องและเป็นเอกสารหลักฐานแสดงวุฒิการศึกษาของผู้เรียน

10. การกำกับ ติดตาม และประเมินผลการเรียน เป็นการวางระบบและแผนงาน การตรวจสอบการดำเนินการประเมินผลการเรียนของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้ดำเนินการเป็นไปตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นทันเหตุการณ์

11. การรายงานผลการประเมินผลการเรียน เป็นรายงานผลการดำเนินงาน การเรียนรู้อะดับต่าง ๆ ให้ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้รับทราบความก้าวหน้าและผลการเรียนของผู้เรียนเพื่อให้ทุกฝ่ายใช้เป็นข้อมูลร่วมกับในการปรับปรุงการเรียนของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนของผู้สอนและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

12. การจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประเมินผลของสถานศึกษาเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการดำเนินการประเมินผลการเรียนและภารกิจต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน ให้การประเมินผลการเรียนของสถานศึกษามีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ถูกต้อง ยุติธรรม และมีผลการดำเนินงานที่น่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับทั้งด้านสังคมและกฎหมายจากทุกฝ่าย ซึ่งสถานศึกษาอาจจัดทำเป็นระเบียบของสถานศึกษาได้

แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เป้าหมายสำคัญของการประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม ตรวจสอบ ตีความผลการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร นำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับ

การตัดสินผลการเรียน รวมทั้งนำไปใช้ในการพิจารณาตัดสินความสำเร็จทางการศึกษา
ของผู้เรียนด้วย

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย(กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2551ข, หน้า 45-87)

1. การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม
2. การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
5. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

1. การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.1 การประเมินผลก่อนเรียน เป็นการประเมินผลผู้เรียนก่อนที่จะทำการสอน
เพื่อตรวจสอบความรู้และทักษะพื้นฐานที่ครูจะได้เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป

1.2 การประเมินผลระหว่างเรียน ดำเนินการดังนี้

1.2.1 วางแผนการเรียนรู้และการประเมินผลระหว่างเรียน โดยครูผู้สอน

1.2.2 เลือกวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมหลัก

ที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติ แบ่งเป็น

1.2.2.1 การประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล ได้แก่ การถามตอบ
ระหว่างทำกิจกรรมการเรียน การสนทนาพบปะพูดคุยกับนักเรียน การสอบปากเปล่า
เพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ การอ่านบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียน
การตรวจแบบฝึกหัดและการบ้าน

1.2.2.2 การประเมินจากการปฏิบัติ ได้แก่ ภาระงานหรือกิจกรรมที่ครู
กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติเป็นรายบุคคล/กลุ่ม ภาระงานหรือกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติ
เป็นปกติในชีวิตประจำวันและประเมินด้วยวิธีการสังเกต จดบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับ
นักเรียน การสาธิต การทำโครงการ

1.2.2.3 การประเมินสภาพจริง ได้แก่ การปฏิบัติงานหรือกิจกรรม
อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้นักเรียนปฏิบัติจะเป็นงานหรือ
สถานการณ์ที่เป็นจริงหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง

1.2.2.4 การประเมินด้วยเพิ่มสะสมงาน โดยการให้นักเรียนได้เก็บรวบรวมผลงานจากการปฏิบัติจริง

1.2.3 กำหนดสัดส่วนการประเมินระหว่างเรียนกับการประเมินรายภาคเรียนหรือรายปี ตามสัดส่วนและแนวดำเนินการในระเบียบที่สถานศึกษากำหนด

1.2.4 จัดทำเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน โดยครูผู้สอน

1.3 การประเมินเพื่อสรุปผลการเรียน ประกอบด้วย

1.3.1 การประเมินหลังเรียน เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด/มาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนเรียนแล้วนักเรียนเกิดการพัฒนาก้าวหน้าขึ้นมากน้อยเพียงใด

1.3.2 การประเมินผลการเรียนรายปี/รายภาค เพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ตามตัวชี้วัดชั้นปีหรือตัวชี้วัดช่วงชั้น ใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินได้อย่างหลากหลาย ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด เนื้อหาสาระ กิจกรรม และช่วงเวลาในการประเมิน

2. การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ขั้นตอนการดำเนินการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีดังนี้

2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนาและประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของสถานศึกษา ซึ่งอาจประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนครูผู้สอน ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน และผู้แทนนักเรียน เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนา ประเมินปรับปรุงแก้ไข และตัดสินผลการประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนรายปี (ระดับประถมศึกษา) รายภาค (ระดับมัธยมศึกษา) และจบการศึกษาแต่ละระดับ

2.2 ศึกษานิยามหรือความหมายของความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนกำหนดขอบเขต และตัวชี้วัดที่แสดงถึงความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนให้สอดคล้องกับบริบท และจุดเน้นของสถานศึกษาในแต่ละระดับการศึกษา

2.3 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันศึกษา หลักการประเมิน และพิจารณากำหนดรูปแบบ วิธีการพัฒนาและประเมินความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของสถานศึกษา

2.4 กำหนดแนวทางการพัฒนาและประเมินความสามารถในการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียนให้สอดคล้องกับขอบเขตและตัวชี้วัดที่กำหนดในข้อ 2.2 และกำหนดระดับคุณภาพ หรือเกณฑ์ในการประเมินเป็น 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน เพื่อใช้ในการตัดสินผลรายปี(ระดับประถมศึกษา) รายภาค(ระดับมัธยมศึกษา) และจบการศึกษาแต่ละระดับ

2.5 ดำเนินการพัฒนา ประเมินและปรับปรุงแก้ไขความสามารถในการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียนตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง

2.6 สรุปและตัดสินผลการประเมิน บันทึกและรายงานผลการประเมินความสามารถในการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน ต่อผู้เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการดังนี้

3.1.1 กำหนดแนวทางในการพัฒนา แนวทางการประเมิน เกณฑ์การประเมิน และแนวทางการปรับปรุงแก้ไขปรับพฤติกรรม

3.1.2 พิจารณาคัดสินผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายปี (ระดับประถมศึกษา) รายภาค(ระดับมัธยมศึกษา) และการจบการศึกษาแต่ละระดับ

3.1.3 จัดระบบการปรับปรุงแก้ไข หรือปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการที่เหมาะสม และส่งต่อข้อมูลของผู้เรียนเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.2 พิจารณานิยามหรือความหมายของแต่ละคุณลักษณะ พร้อมทั้งกำหนดตัวชี้วัด หรือพฤติกรรมบ่งชี้ หรือพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละคุณลักษณะ และหากสถานศึกษาได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติม สถานศึกษาต้องจัดทำนิยาม พร้อมทั้งตัวชี้วัดเพิ่มเติมด้วย

3.3 กำหนดเกณฑ์และแนวทางการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับบริบทและจุดเน้นของสถานศึกษา กำหนดระดับคุณภาพ หรือเกณฑ์ในการประเมินตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ 4 ระดับ คือ ดีเยี่ยม ดี ผ่าน และไม่ผ่าน กำหนดประเด็นการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดของคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.4 แจ้งให้ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
ดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประเมินและส่งผลการประเมินให้
ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝ่ายทะเบียนวัดผล

3.5 ฝ่ายทะเบียนและวัดผลประมวลผลตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการฯ กำหนด
สรุปผลการประเมินและบันทึกข้อมูลลงใน ปพ.1 แล้วส่งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น

3.6 ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นแจ้งผลการประเมินต่อผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง

3.7 คณะกรรมการฯ นำข้อมูลต่าง ๆ มาพิจารณาวางแผนงานต่อไป

4. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีวิธีการดำเนินงานต่อไปนี้

4.1 กำหนดตัวชี้วัดคุณลักษณะและความสามารถในการร่วมกิจกรรม
โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ ความถนัด ความสนใจ
วุฒิภาวะของผู้เรียน สอดคล้องกับลักษณะของกิจกรรมนั้น ๆ

4.2 กำหนดเวลาให้สอดคล้องกับโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา
และเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม ทั้งนี้ เวลาเรียนสำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่
กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมงและชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
จำนวน 360 ชั่วโมง เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและ
กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

4.3 ออกแบบแผนการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด

4.4 จัดกิจกรรมการพัฒนาให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดอย่างหลากหลาย น่าสนใจ
โดยเน้นเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม พฤติกรรมการปฏิบัติ และผลงาน / ชิ้นงาน

5. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของ
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนใน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่
6 เข้ารับการประเมินผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพ

การศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ เตรียมพร้อมหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2551ข, หน้า 92-108) กล่าวถึงแนวปฏิบัติของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นรายวิชาตามตัวชี้วัดในรายวิชาพื้นฐานและตามผลการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม ตามที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้ ผู้สอนใช้วิธีการที่หลากหลายจากแหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่ง เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน โดยวัดและประเมินการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน โดยสังเกตพัฒนาการและความประพฤตินของผู้เรียน สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม ผู้สอนควรเน้น การประเมินตามสภาพจริง การประเมินระหว่างเรียน มากกว่าการประเมินรายปี/รายภาค และใช้เป็นข้อมูลเพื่อประเมินการเลื่อนชั้นเรียนและการจบการศึกษาระดับต่าง ๆ โดยให้สถานศึกษาดำเนินการประเมินผลในลักษณะดังกล่าวต่อไปนี้

1.1 การประเมินผลก่อนเรียน เป็นหน้าที่ของครูในแต่ละรายวิชาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องประเมินผลก่อนเรียน เพื่อหาสารสนเทศของนักเรียนในเบื้องต้น สำหรับนำไปจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพื้นฐานของนักเรียน ตามแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ แต่จะไม่นำผลการประเมินนี้ไปใช้ในการพิจารณาตัดสินผลการเรียน การประเมินผลก่อนเรียนประกอบด้วย การประเมินดังต่อไปนี้

1.1.1 การประเมินความพร้อมและพื้นฐานของนักเรียน เป็นการตรวจสอบความรู้ ทักษะ และความพร้อมต่าง ๆ ของนักเรียนที่เป็นพื้นฐานของเรื่องใหม่ ๆ ที่นักเรียนต้องเรียน โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียน

มีความพร้อมและพื้นฐานที่จะเรียนทุกคนหรือไม่ แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุง ซ่อมเสริม หรือเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมและพื้นฐานที่พอเพียงทุกคน ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี การประเมินความพร้อมและ พื้นฐานของนักเรียนก่อนเรียนจึงมีความสำคัญและจำเป็นที่ครูทุกคนจะต้องดำเนินการ เพื่อเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมในการเรียนทุกครั้ง จึงจะทำให้การเรียนการสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถคาดหวังความสำเร็จได้อย่างแน่นอน

การประเมินความพร้อมและพื้นฐานของนักเรียนก่อนเรียนมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

- 1.1.1.1 วิเคราะห์ความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานของเรื่อง ที่จะต้องเรียน
- 1.1.1.2 เลือกวิธีการและจัดทำเครื่องมือสำหรับประเมินความรู้ และ ทักษะพื้นฐานอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- 1.1.1.3 ดำเนินการประเมินความรู้และทักษะพื้นฐานของนักเรียน
- 1.1.1.4 นำผลการประเมินไปดำเนินการปรับปรุงนักเรียนให้มี ความรู้และทักษะพื้นฐานอย่างเพียงพอก่อนดำเนินการสอน
- 1.1.1.5 จัดการเรียนการสอนในเรื่องที่จัดเตรียมไว้

1.1.2 การประเมินความรอบรู้ในเรื่องที่จะเรียนก่อนเรียน เป็นการประเมิน นักเรียนในเรื่องที่จะทำการสอน เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความรู้และทักษะในเรื่องที่ จะเรียนนั้นมากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนแต่ละคนว่าเริ่มต้น เรียนเรื่องนั้น ๆ โดยมีความรู้เดิมอยู่เท่าไรจะได้นำไปเปรียบเทียบกับผลการเรียนที่ เกิดขึ้นภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้วว่าจะเกิด พัฒนาการหรือเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้ครูทราบถึง ศักยภาพในการเรียนของนักเรียนและประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนของตน ซึ่งจะใช้เป็นประโยชน์ในการสนองตอบการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายบุคคลและเป็น กลุ่มต่อไปได้ แต่ประโยชน์ที่เกิดขึ้นในเบื้องต้นของการประเมินผลก่อนเรียนก็คือครู สามารถนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการจัดเตรียมวิธีการจัดกิจกรรมการเรียน ให้สอดคล้องกับความรู้เดิมของนักเรียนที่จะต้องจัดอย่างเข้มข้นหรือมากน้อยเพียงใด จึงจะทำให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสามารถทำให้นักเรียน

เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ตามตัวชี้วัด/มาตรฐานการเรียนรู้ ทุกคนหรือไม่ ในขณะที่ไม่ทำให้นักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้เดิมอยู่แล้วเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและเสียเวลา ในสิ่งที่ตนรู้แล้ว การประเมินความรอบรู้ก่อนเรียนมีขั้นตอนการปฏิบัติเหมือนกับการประเมินความพร้อม แต่ต่างกันเฉพาะความรู้และทักษะที่จะประเมินเท่านั้น

1.2 การประเมินระหว่างเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบพัฒนาการของนักเรียนว่าบรรลุตามตัวชี้วัด/มาตรฐานการเรียนรู้ ในการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูได้วางไว้หรือไม่ ทั้งนี้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนและส่งเสริมนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถให้เกิดพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ

การประเมินผลระหว่างเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติตามขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 วางแผนการเรียนรู้และการประเมินผลระหว่างเรียน ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และแนวทางการประเมินผลให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด/มาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้ควรระบุภาระงาน/ชิ้นงาน ที่จะทำให้นักเรียนบรรลุตามตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ด้วย

1.2.2 เลือกวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมหลักที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติ วิธีการประเมินที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการประเมินระหว่างเรียน ได้แก่ การประเมินจากสิ่งที่นักเรียนได้แสดงให้เห็นว่ามีความรู้ ทักษะและความสามารถ ตลอดจนมีสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อันเป็นผลจากการเรียนรู้ ตามที่ครูได้จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ วิธีการประเมินที่ครูสามารถเลือกใช้ ในการประเมินระหว่างเรียน มีดังนี้

1.2.2.1 การประเมินด้วยการสื่อสารส่วนบุคคล ได้แก่ การถามตอบระหว่างทำกิจกรรมการเรียนรู้ การสนทนาพบปะพูดคุยกับนักเรียน การสอบปากเปล่าเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติ การอ่านบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียน การตรวจแบบฝึกหัดและการบ้าน พร้อมให้ข้อมูลย้อนกลับ

1.2.2.2 การปฏิบัติจากการปฏิบัติ เป็นวิธีการประเมินที่ครูมอบหมายงานหรือกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้นาน้อยเพียงใด การประเมินจากการปฏิบัติครูต้องเตรียมการในสิ่งสำคัญ 2

ประการ คือ ภาระงานหรือกิจกรรมที่จะให้นักเรียนปฏิบัติ และเกณฑ์การให้คะแนนแบบมิตินคุณภาพ ซึ่งวิธีการปฏิบัติจะเป็นไปตามลักษณะงานแบ่งออกเป็น ภาระงานหรือกิจกรรมที่ครูกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติเป็นรายบุคคล/กลุ่ม จะประเมินวิธีการปฏิบัติงานตามขั้นตอนและผลงานของนักเรียน ภาระงานหรือกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติเป็นปกติในชีวิตประจำวันจะประเมินด้วยวิธีการสังเกต จดบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับนักเรียน การสาธิตและการทำโครงการ การประเมินจากการปฏิบัติครูจำเป็นต้องสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ประกอบการประเมิน เช่น แบบวัดภาคปฏิบัติ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบตรวจสอบรายการ รวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนนแบบมิตินภาพ (rubrics)

1.2.2.3 การประเมินสภาพจริง (authentic assessment)

เป็นการประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้นักเรียนจะเป็นงานหรือสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริงจึงเป็นงานที่มีสถานการณ์ซับซ้อน และเป็นองค์รวมมากกว่างานปฏิบัติงาน กิจกรรมการเรียนทั่วไป วิธีการประเมินสภาพจริงไม่มีความแตกต่างจากการประเมินจากการปฏิบัติ เพียงแต่อาจมีความยุ่งยากในการประเมินมากกว่า เนื่องจากเป็นสถานการณ์จริงหรือต้องจัดสถานการณ์ให้ใกล้เคียง แต่จะเกิดประโยชน์กับนักเรียนมาก เพราะจะทำให้ทราบความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน ว่ามีจุดเด่นและข้อบกพร่องในเรื่องใด อันจะนำไปสู่การแก้ไขที่ตรงประเด็นที่สุด

1.2.2.4 การประเมินด้วยแฟ้มสะสมงาน (portfolio assessment)

เป็นวิธีการประเมินที่ช่วยส่งเสริมให้การประเมินตามสภาพจริงมีความสมบูรณ์ สะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของนักเรียนมากขึ้น โดยการให้นักเรียนได้เก็บรวบรวมผลงานจากการปฏิบัติจริง ทั้งในชั้นเรียนหรือในชีวิตจริงที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาจัดแสดงอย่างเป็นระบบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสะท้อนให้เห็น ความพยายาม เจตคติ แรงจูงใจ พัฒนาการ และผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ของนักเรียน การวางแผนดำเนินการประเมินด้วยแฟ้มสะสมงานที่สมบูรณ์จะช่วยให้สามารถประเมินจากแฟ้มสะสมงานแทนการประเมินจากการปฏิบัติจริงได้

1.2.3 กำหนดสัดส่วนการประเมินระหว่างเรียนกับการประเมินผลรายภาคเรียนหรือรายปี เพื่อมุ่งนำสารสนเทศมาพัฒนานักเรียนและปรับปรุงกระบวนการ

การจัดการเรียนรู้ของครู การประเมินระหว่างเรียนที่ดำเนินการอย่างถูกต้อง เข้มงวดและจริงจัง จะให้ผลการประเมินที่สะท้อนภาพความสำเร็จ และศักยภาพของนักเรียน-ได้ถูกต้อง สมบูรณ์และน่าเชื่อถือ ดังนั้นควรให้น้ำหนักความสำคัญของการประเมินระหว่างเรียนในสัดส่วนที่มากกว่าการประเมินรายภาคเรียนหรือรายปี ทั้งนี้โดยคำนึงถึงธรรมชาติของวิชาและตัวชี้วัดเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนรายวิชารายภาคเรียนหรือรายปี ต้องนำผลการประเมินระหว่างเรียนไปใช้ในการตัดสินผลการเรียนด้วย ทั้งนี้ให้เป็นไปตามสัดส่วนและแนวดำเนินการในระเบียบที่สถานศึกษากำหนด

1.2.4 การจัดทำเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน ครูต้องจัดทำเอกสารบันทึกข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการประเมินผลระหว่างเรียนอย่างเป็นระบบชัดเจน เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมนักเรียน ใช้เป็นหลักฐานสำหรับการสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องและใช้เป็นหลักฐานสำหรับตรวจสอบการปฏิบัติงานของครู ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสและความยุติธรรมในการประเมิน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่สถานศึกษากำหนด ข้อมูลหลักฐานการประเมินระหว่างเรียนที่พึงแสดง ได้แก่ วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนตามวิธีการประเมิน เช่น บันทึกการสังเกตพฤติกรรม บันทึกคะแนนผลจากการประเมินชิ้นงาน บันทึกคะแนนการประเมิน โครงการงาน บันทึกเกี่ยวกับการประเมินแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

1.3 การประเมินสรุปผลการเรียน เป็นการประเมินเพื่อมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของนักเรียน เมื่อผ่านการเรียนรู้ในช่วงเวลาหนึ่งหรือสิ้นสุดการเรียนรายวิชา รายภาคเรียน/รายปี ประกอบด้วย

1.3.1 การประเมินหลังเรียน เป็นการประเมินนักเรียนในเรื่องที่ได้เรียนจบแล้ว เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด/มาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนเรียนแล้วนักเรียนเกิดการพัฒนาก้าวหน้าขึ้นมากน้อยเพียงใด ทำให้สามารถประเมินได้ว่านักเรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้เพียงใดและกิจกรรมการเรียนที่จัดขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนานักเรียนหรือไม่เพียงใด ข้อมูลจากการประเมินภายหลังเรียน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากมาย เช่น ปรับปรุงแก้ไข

ซ่อมเสริมนักเรียนให้บรรลุตัวชี้วัดหรือจุดประสงค์ของการเรียน ปรับปรุงแก้ไขและ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียน ปรับปรุงแก้ไขและ พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียน การประเมินหลังเรียนนี้ถ้าจะให้สอดคล้องกับการประเมินก่อนเรียนเพื่อเปรียบเทียบ พัฒนาการของนักเรียนสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนควรใช้วิธีการและเครื่องประเมินชุด เดียวกันหรือคู่ขนานกัน

1.3.2 การประเมินผลการเรียนรายปี/รายภาค เป็นการประเมินผลเพื่อ ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ตามตัวชี้วัดชั้นปีหรือ ตัวชี้วัดช่วงชั้น นอกจากนี้จะมีจุดประสงค์เพื่อการสรุปตัดสินความสำเร็จของนักเรียนใน การเรียนสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคเป็นสำคัญแล้ว ยังใช้เป็นข้อมูลสำหรับการแก้ไข ปรับปรุง ซ่อมเสริม นักเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลตัวชี้วัดของรายวิชาให้เกิด พัฒนาการและมีผลการเรียนตามตัวชี้วัดอย่างครบถ้วนด้วย

การประเมินผลการเรียนรายปี/รายภาค สามารถใช้วิธีการและเครื่องมือการ ประเมินได้อย่างหลากหลาย ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด เนื้อหาสาระ กิจกรรมและช่วงเวลา ในการประเมิน อย่างไรก็ตามเพื่อให้การประเมินดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธและ สนับสนุนการเรียนการสอน จึงให้นำผลการประเมินผลระหว่างเรียนไปใช้เป็นข้อมูลใน การประเมินผลการเรียนรายปี/รายภาค โดยสัดส่วนการประเมินผลระหว่างเรียนมากกว่า การประเมินผลรายปี/รายภาค

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2551ก, หน้า 26-27) กล่าวถึงสาระสำคัญการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ไว้ 4 ระดับ คือ

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการ จัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเพื่อพัฒนาผู้เรียนและตัดสินผลการเรียนในรายวิชา/ กิจกรรมที่ตนสอน ในการประเมินเพื่อพัฒนา ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด ที่กำหนดเป็นเป้าหมายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การแสดงออกในการปฏิบัติ ผลงาน การแสดงกิริยาอาการ ต่าง ๆ ของผู้เรียนตลอดเวลาที่จัดกิจกรรม เพื่อดูว่าบรรลุตัวชี้วัดหรือมีแนวโน้มว่าจะ บรรลุตัวชี้วัดเพียงใด แล้วแก้ไขข้อบกพร่องเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง การประเมินเพื่อ

ตัดสินเป็นการตรวจสอบ ณ จุดที่กำหนดแล้วตัดสินว่าผู้เรียนมีผลอันเกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่และมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บคะแนนของหน่วยการเรียนรู้ หรือของการประเมินผลรายภาค หรือรายภาค ตามรูปแบบการประเมินที่สถานศึกษากำหนด ผลการประเมินนอกจากจะให้ เป็นคะแนน หรือระดับผลการเรียนแก่ผู้เรียนแล้ว ต้องนำมาเป็นข้อมูลใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไปอีกด้วย

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการ โดยประเมินคุณภาพของผู้เรียนด้วยวิธีการและเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานซึ่งจัดทำและดำเนินการ โดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดและหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังสามารถดำเนินการได้ด้วย การตรวจสอบข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษา

ต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ ข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบ ทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียนถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธ โรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มผู้เรียนที่พิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันที่ อันเป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน

นอกจากนี้แล้วหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, 2551, หน้า 15-32) ยังได้กล่าวถึง การประเมินระดับชั้นเรียนว่า เน้นการประเมินตามสภาพจริง และเพื่อให้ครอบคลุมการประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ การประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งแต่ละเรื่องมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ มุ่งเน้นการประเมิน 3 ระยะคือ
 - 1.1 ประเมินก่อนเรียน เพื่อวิเคราะห์ความพร้อมและพื้นฐานของผู้เรียนก่อนเรียนทักษะพื้นฐานของเนื้อหาที่จะเรียนของผู้เรียนแต่ละคน นำไปเป็นข้อมูลวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 1.2 ประเมินระหว่างเรียน มุ่งพัฒนาตามสภาพจริงเพื่อตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนให้สอดคล้องเป็นไปตามตัวชี้วัด/มาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้การประเมินจะต้องหลากหลายรูปแบบ เช่น การประเมินจากการสื่อสารส่วนบุคคล

การประเมินจากการปฏิบัติ การประเมินสภาพจริง การประเมินจากเพิ่มสะสมผลงาน
การประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรม

1.3 ประเมินเพื่อสรุปผลการเรียนมุ่งตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนว่ามี
พัฒนาการทางการเรียนรู้เพียงไร ศักยภาพการเรียนรู้ ประสิทธิภาพในการพัฒนารวมถึง
ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ เป็นแนวทางปรับปรุงวิธีเรียน
ของผู้เรียน ตลอดจนสรุปตัดสินความสำเร็จของผู้เรียนในการเรียนสาระการเรียนรู้รายปี/
รายภาค หากผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่สถานศึกษากำหนด เช่น ไม่ผ่าน
มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ จะต้องดำเนินการซ่อมเสริมจึงผ่านรายวิชา
ในกลุ่มสาระนั้น ๆ

2. การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นการประเมินศักยภาพ
ของผู้เรียนในการอ่านหนังสือ เอกสาร และสื่อต่าง ๆ เพื่อหาความรู้ เพิ่มพูน
ประสบการณ์ เพื่อความสุนทรีย์และประยุกต์ใช้แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่านมาคิดวิเคราะห์
นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ
และถ่ายทอดความคิดนั้นด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษาถูกต้อง มีเหตุผลและลำดับ
ขั้นตอนในการนำเสนอสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามระดับความสามารถ
ในแต่ละระดับชั้นการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สถานศึกษาต้อง
ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสรุปผลเป็นรายปี/รายภาค เพื่อวินิจฉัยและใช้เป็นข้อมูลใน
การพัฒนาผู้เรียนและประเมินการเลื่อนชั้นเรียนตลอดจนการจบการศึกษาระดับต่าง ๆ

3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 คุณลักษณะ
ในการประเมินให้ประเมินแต่ละคุณลักษณะ แล้วรวบรวมผลการประเมินจากผู้ประเมิน
ทุกฝ่ายและแหล่งข้อมูลหลายแหล่งเพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาสู่การสรุปผลเป็นรายปี/รายภาค
และใช้เป็นข้อมูลเพื่อประเมินการเลื่อนชั้นเรียนและการจบการศึกษาระดับต่าง ๆ

4. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมและ
ผลงานของผู้เรียน และเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละ
กิจกรรม และใช้เป็นข้อมูลประเมินการเลื่อนชั้นเรียนและการจบการศึกษาระดับต่าง ๆ
ในกรณีที่ผู้เรียนได้ผลการเรียน “มผ” สถานศึกษาต้องจัดซ่อมเสริมให้ผู้เรียนทำ

กิจกรรมในส่วนที่ผู้เรียนไม่ได้เข้าร่วมหรือไม่ได้ทำจนครบถ้วน แล้วจึงเปลี่ยนผลการเรียนจาก “มผ” เป็น “ผ” ได้ทั้งนี้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในปีการศึกษานั้น ยกเว้นมีเหตุสุดวิสัยให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วินิตา วรรณวิวัฒน์ (2540) ศึกษาเรื่องการศึกษาความรู้และเจตคติของครูที่มีต่อวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนในระดับปานกลางแต่มีเจตคติต่อวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนในระดับดี
2. ครูที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนสูงกว่าครูที่มีอายุ 35-45 ปี และครูที่มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนสูงกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนครูที่มีวุฒิปริญญาตรีมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนสูงกว่าวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่มีประสบการณ์ทางการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีการวัดและประเมินผลการเรียน ไม่แตกต่างกัน
5. ครูที่มีอายุตั้งแต่ 46 ปีขึ้นไป มีเจตคติต่อวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนดีกว่าครูที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี และครูที่มีอายุ 35-45 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. ครูที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีเจตคติต่อวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนดีกว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี ครูที่มีวุฒิปริญญาตรีมีเจตคติต่อการวัดและประเมินผลการเรียนดีกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ทางการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป มีเจตคติต่อวิธีการวัดและประเมินผล การเรียนดีกว่าครูที่มีประสบการณ์ทางการสอนไม่เกิน 3 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธารณา ฉายเกียรติ์จจร (2541) ศึกษาเรื่องการศึกษาผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูในจังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวม มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบ การประเมินผลการเรียนเมื่อเทียบกับเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง
2. ครูในโรงเรียนสังกัด สปจ. ครูโรงเรียนเอกชน และครูโรงเรียนเทศบาล มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบการประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ครูโรงเรียนสังกัด สปจ. ครูโรงเรียนเอกชน และครูโรงเรียนเทศบาล มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ครูสังกัดเอกชนกับครูสังกัด สปจ. มีปัญหาการปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผล การเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับผลการปฏิบัติความรู้ความ เข้าใจกับปัญหาในการปฏิบัติและผลการปฏิบัติกับปัญหาในการปฏิบัติ

ไพศาล คงภิมย์ชื่น (2547) ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการประเมินผลการเรียนรู้อยู่ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูโรงเรียนเซนหลุยส์ ฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูส่วนมากทำการประเมินก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบ การประเมินระหว่างเรียน ครูส่วนมากใช้วิธีการประเมินด้วยวิธีการถามตอบระหว่างการทำกิจกรรมการเรียน การมอบหมายภาระงานให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล ให้นักเรียนแสดง สาทิตและปฏิบัติ กิจกรรมตามที่กำหนด การปฏิบัติจากสถานการณ์ที่เป็นจริง การประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ส่วนวิธีการประเมินที่ครูใช้น้อย ได้แก่ การทำโครงการรายบุคคล ส่วนการประเมินหลังเรียนครูส่วนมากใช้แบบทดสอบในการประเมิน

2. ครูโรงเรียนเซนหลุยส์มีสภาพปัญหาในการประเมินผลในด้านการประเมินผลการเรียนกลุ่มสาระ แนวทางในการปฏิบัติการประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน และการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

3. ครูโรงเรียนเซนหลุยส์มีความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการสร้างเครื่องมือ และการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ และในด้านความช่วยเหลือ ในการประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการในด้าน แบบปฏิบัติและวิธีการในการประเมินผลการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง

สุจรรยา ใจหาญ (2548) ศึกษาเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานของครูด้านการวัด และประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการปฏิบัติงานของครูด้านการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของครูด้านการวัดและประเมินผลตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงาน โดยรวม และรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานของครูด้านการวัดและประเมินผลตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามจำนวนคาบสอน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีจำนวนคาบสอนต่ำกว่า 20 คาบ/สัปดาห์ มีการปฏิบัติงาน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนมากกว่าครูที่มีจำนวนคาบสอน 20-25 คาบ/สัปดาห์ ขึ้นไป ในด้านการประเมินผลการเรียนตามกลุ่มสาระและด้านการประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ส่วนด้านการประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน และด้านการ ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนพบว่าไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูด้านการวัดและประเมินผล

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 จำแนกตามจำนวนรายวิชาสอน พบว่าโดยรวม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีจำนวนรายวิชาสอน
2 รายวิชา/ปี/ภาค มีการปฏิบัติงานด้านการวัดและประเมินการเรียนมากกว่าครูที่มีจำนวน
รายวิชาสอน 3-5 รายวิชา/ปี/ภาค ในด้านการประเมินผลการเรียนตามกลุ่มสาระ ด้านการ
ประเมินตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และด้านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์
และเขียน ส่วนด้านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่าไม่แตกต่างกัน

พรศรี พัวพิมลศิริ (2550) ศึกษาเรื่องการศึกษาความรู้และปัญหาการวัดและ
ประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูระดับ
ประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 1 ผลการวิจัย
พบว่า

1. ครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร
เขต 1 มีความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 อยู่ในระดับค่อนข้างดี
2. ครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร
เขต 1 มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 อยู่ในระดับปานกลาง
3. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้านความรู้ของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนเอกชน
เขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและอายุการ
ปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังนี้
 - 3.1 ครูระดับประถมศึกษาที่มีวุฒิต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวัดและ
ประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไม่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 - 3.2 ครูระดับประถมศึกษาที่มีอายุการปฏิบัติต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการวัด
และประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้านปัญหาของครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและอายุ การปฏิบัติงานปรากฏผลดังนี้

4.1 ครูระดับประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ครูระดับประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ครูระดับประถมศึกษาที่มีอายุการปฏิบัติงานต่างกัน มีปัญหาด้านความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 ครูระดับประถมศึกษาที่มีอายุการปฏิบัติงานต่างกัน มีปัญหาด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความรู้และปัญหาที่มีต่อการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์กันในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ จะเห็นได้ว่า ความรู้ของครูในเรื่องของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ นั้นมีผลขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของครู เช่น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน อายุในการปฏิบัติงาน เขตที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่งจะมีความรู้ในระดับที่แตกต่างกันและสัมพันธ์กับปัญหาในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้และปัญหาในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

สรุปกรอบแนวคิด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

